

Blädning i Romperöd

Många markägare är intresserade av att kunna sköta sin skog på ett produktivt sätt utan att behöva slutavverka den. Ett sätt kan vara att sköta den med blädningsbruk.

Foto: David Göransson

Utanför Glimåkra i nordöstra Skåne ligger Romperöds gård. Där har skogen under flera decennier skötts med

blädning. Skogen i Romperöd är en varierad skog med träd i olika storlekar och åldrar och mossan växer tjock på marken. Det är framför allt gran som växer i blädningsskogen men här finns även rikligt med tall, ek och björk. Eftersom skogen har blädats under lång tid har den aldrig helt kalavverkats.

Omkring år 1920 avverkades området för att finansiera ett generationsskifte på gården. Då avverkades alla barrträd med minsta säljbara dimension. Kvar blev en restskog av träd som inte var grövre än 12 centimeter i brösthöjd. Det gjordes ingen hyggesrensning. Troligtvis lämnades också de flesta lövträden. Ingvar Svensson, som växte upp på gården, berättade att fortfarande mot slutet av 1920-talet hade kvarlämnade tallar mycket små kronor, medan granarna var vidkroniga med gröna kvistar ned till marken. Det fanns en hel del ungbjörk och på vintrarna sågs ofta orrar sitta i björkarna.

Redan på 1940-talet, 25 år efter den stora avverkningen, hade skogen till stor del slutit sig och innehöll en mängd timmerträd vilket möjliggjorde plockhuggningar år 1946 och 1959. Avsikten var att utjämna krontaket och göra skogen mer likåldrig. Effekten blev istället den motsatta och skogen blev ännu mer skiktad.

Någon gång på 1960-talet bestämde sig Ingvar Svensson och hans bror Mats Svensson, som då ägde fastigheten, att definitivt övergå till stamvis blädning. De provade sig fram till den skogsskötsel som i stort sett gäller även i dag.

Foto: David Göransson

Hur går blädningen i Romperöd till?

Blädning är en skogsskötselmetod som innebär att skogen aldrig slutavverkas. I stället avverkas ett urval av träden enligt nedanstående principer som arbetades fram i Romperöd av Ingvar och Mats Svensson.

- Välj i första hand bland de största träden. Granar som riskerar att bli övergrova måste avverkas.
- Avverka granar i de övre kronskikten med dålig tillväxt och kvalitet. Gynna kvalitet och höjd på timmerträden. På så sätt förs goda anlag vidare till plantorna.
- Täta grupper av plantor och unga granar behöver inte röjas. I stället är ofta en viss självgallring önskvärd för att senare slipper gallra bland småträd. Gran kan hållas nere under lång tid men skjuter fart så snart den får tillfälle.
- Produktionen bör övervägande läggas på större och mer värdefulla träd. Det är mindre angeläget att snabbt öka tillväxten på klenare träd genom att gallra i täta grupper.
- Träd under minsta lönsamma dimension bör normalt inte huggas.
- Tänk på stormfällningsriskerna. Gör inte för stora uttag, helst inte över 30 procent av virkesförrådet. Lämna kvar stormfasta träd, särskilt tall. Undvik öppna stråk för västvindar.
- Behåll tillräckligt virkesförråd för att upprätthålla en hög produktion och underlätta förnygring.

- Försök att alltid hålla marken skuggad. Det är viktigare ju torrare marken är. Det hindrar kruståtel och gynnar lagom självförnygring utan alltför rikligt lövuppslag.
- Tillräcklig förnygring av gran kommer av sig självt utan särskilda åtgärder.

Foto: David Göransson

Fördelar med blädning

- Eftersom skogen är varierad och olikåldrig är det lätt att anpassa avverkningarna till efterfrågat sortiment.
- Det krävs oftast ingen plantering eller ungskogsskötsel.
- Även efter en avverkning finns skogskänslan kvar.
- Det finns ett stort antal skogslevande arter som inte kan överleva en slutavverkning. Sådana arter

blir mer och mer sällsynta i vårt skogslandskap. I blädningsskogen kan de få möjlighet att leva vidare.

Nackdelar med blädning

- Det är få entreprenörer som har kunskap om blädning.
- Det krävs oftast noggrann planering inför avverkningar.

Var är det lämpligt att bläda?

För att blädning ska fungera väl krävs att skogen är skiktad. Det betyder att det finns träd i olika storlekar. När man avverkar de största granarna så måste det finnas halvstora granar som kan växa till sig till nästa avverkning. Därför kan det vara olämpligt att bläda gallrade bestånd med likåldriga träd. Det är inte nödvändigt att marken är särskilt bördig men uttagen vid avverkningarna blir lägre på en mager mark.

Den här foldern har tagits fram som en del i EU-projektet Baltic Landscape. Blädningsskogen i Romperöd fungerar som ett demonstrationsområde inom projektet.

Har du frågor om blädning kontakta gärna Skogsstyrelsen. www.skogsstyrelsen.se

Mer information om Baltic Landscape finns på hemsidan. www.baltic-landscape.net